

Vabariigi Valitsuse korralduse „Volitus Sihtasutuse Eesti Puuetega Inimeste Fond lõpetamiseks“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Sotsiaalkaitseminister esitab Vabariigi Valitsusele otsustamiseks eelnõu, millega soovib saada volituse Sihtasutuse Eesti Puuetega Inimeste Fond (edaspidi *sihtasutus*) lõpetamiseks.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Sotsiaalministeeriumi innovatsiooni vastutusvaldkonna nõunik Ivar Sikk (ivar.sikk@sm.ee, tel 5913 7588).

Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teinud õigusosakonna õigusnõunik Piret Eelmets (tel 6269 128; piret.eelmets@sm.ee).

Eelnõu on keeleteimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteimetaja Virge Tammaru (tel 5919 9274; virge.tammaru@fin.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Riigivara seaduse (RVS) § 78 lõike 1 punkti 2 kohaselt võib minister asutajaõiguste teostajana riigi asutatud sihtasutuse lõpetamise otsustada üksnes Vabariigi Valitsuse volituse alusel.

[Sihtasutuse](#) tegevuste eesmärk on põhikirja kohaselt rahaliste vahendite eraldamise kaudu toetada ja soodustada puuetega inimeste integreerimist ühiskonda, nende sotsiaalse aktiivsuse suurendamist ning neile võrdsete võimaluste loomist.

Sotsiaalministeerium soovib sihtasutuse tegevuse lõpetada. Kava kohaselt hakkab sihtasutuse sisutegevusi strateegilise partnerluse raames täitma mittetulundusühing Eesti Puuetega Inimeste Koda (edaspidi EPI Koda).

Sihtasutuse tegevuse lõpetamisel tuleb järgida [põhikirja punkti 8.5](#), mille kohaselt antakse likvideerimisemenetluses järele jäänud vara asutaja otsusega üle EPI Kojale. Põhikirjas on ka tingimus, et EPI Koda peab olema kantud tulumaksuseaduse § 11 alusel moodustatud tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekirja, mis on täidetud. Seega antakse sihtasutuse lõpetamise järel alles jäänud vara tasuta üle EPI Kojale põhikirjaliste eesmärkide täitmiseks. Üleantav vara hõlmab endas raha (sihtkapitali jääk) ja vallasasju (arvuti), mistõttu ei ole sellise vara üleandmiseks ministril Vabariigi Valitsuse volitust vaja. Sõltuvalt vallasvara väärtusest, on ministril õigus vara tasuta üle anda RVS § 37 lõigete 1 ja 6 alusel, kui vara väärtus on alla 30 000 euro, ning kui vara väärtus on sellest suurem, siis § 30 lõike 3 alusel koostoimes § 33 lõike 1 punktiga 3, mille kohaselt võib riigivara tasuta või alla hariliku väärtuse võõrandada, kui vara on vajalik mittetulundusühingule või sihtasutusele tema põhikirjas sätestatud pääste-, haridus-, teadus-, kultuuri-, keele- või noorsootööga seotud ülesande täitmiseks või tervishoiu- või sotsiaalteenuse osutamiseks või muul avalikul eesmärgil.

[EPI Koda tegevuse](#) eesmärk on puuetega inimeste toimetuleku, elukvaliteedi ja ühiskonnaellu kaasatuse parandamine. Eesmärgi elluviimiseks osaletakse sõltumatu ja professionaalse ühiskonna arvamuse kujundajana puuetega inimeste poliitika kujundamisel, nõustatakse puuetega inimesi, antakse välja juhendeid ja tegeldakse teavitusega. Nimetatu seondub

sotsiaalhoolekandelistest ja muul avalikul eesmärgil tehtavate tegevustega, seega vastab EPI Koja tegevus RVS § 33 lõike 1 punktile 3 sätestatule.

Sotsiaalministeerium on suuremates valdkondades paremaks koostööks sõlminud peamiste partneritega mitmeaastased strateegilise koostöö lepingud. Nii alustab ministeerium 2025. aastal ettevalmistusi puuetega inimeste valdkonnas strateegiliseks partnerluseks, mis annab võimaluse alates 2026. aastast sihtasutuse praegused eesmärgid ja tegevused integreerida strateegilise partnerluse lepingusse. Rahaline tugi sihtrühma huvikaitsele ja ühiste strateegiliste eesmärkide saavutamiseks jätkub ka edaspidi, seejuures minnakse üle kaasaegsele rahastusmodelile, mis on läbipaistev ja vähema bürokraatiaga, nagu seda on juba tehtud ka teistes valdkondades.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Ministrile sihtasutuse lõpetamiseks volituse andmine ei oma puutumust Euroopa Liidu õigusega.

Küll aga on analüüsitud riigiabi küsimust, arvestades, et sihtasutuse lõpetamise järel tuleb järele jäänud vara anda sihtasutuse põhikirja kohaselt EPI Kojale.

Lühidalt saab märkida, et riigiabiga eelduslikult tegemist ei ole. Riigiabi küsimuse hindamisel lähtutakse ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikest 1, mille kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust. Kõik need tingimused peavad olema täidetud, et järeldada riigiabi andmist.

EPI Kojale antav vara on sisuliselt riigi ressurssidest rahaliste vahendite andmine, sest üldjuhul tuleb sihtasutuste seaduse § 56 lõigete 1 ja 3 kohaselt likvideerimisest järelejäänud vara üle anda asutajale. Seega on asutaja otsusega üle antav vara riigi vahendid.

EPI Koja tegevus on peamiselt mittemajandustegevus, kus tegevused on suunatud erivajadusega isikute nõustamisele ja abistamisele. Samas võib teatud tegevuste puhul olla tegemist majandustegevusega (nõustamine, koolitamine, kuigi tasuta). Arvestades, et sellised tegevused on suunatud üksnes kohalikele elanikele, ja omavad seetõttu üksnes kohalikku mõju, võib öelda, et nende toetamine ei mõjuta kaubandust liikmesriikide vahel. Nimelt on [riigiabi mõiste teatise punktis 196](#) kirjas: „Komisjon on mitmel juhul leidnud, et teatavatel tegevustel on konkreetsete asjaolude tõttu üksnes kohalik mõju ja seetõttu ei mõjutanud need liikmesriikidevahelist kaubandust. Sellistel juhtudel kontrollis komisjon eelkõige, et abisaaja tarnis kaupu või teenuseid liikmesriigi piiratud piirkonda ja tõenäoliselt ei meelita ligi kliente teistest liikmesriikidest, ning et tal ei olnud võimalik ette näha, et meetmel on rohkem kui vähene mõju piiriülestele investeerimis- või asutamistingimustele.“

4. Korralduse mõjud

Riigi tegevuste vaatest soovitakse valitsemisalas ümberkorraldustega saavutada mõjusam ja tõhusam riigiülesannete täitmine, kvaliteetsem avalike teenuste pakkumine, valitsussektori paindlikum ja vähem bürokraatlik töökorraldus ning kulutuste suhteline vähenemine.

Sotsiaalministeerium on suuremates valdkondades sõlminud peamiste partneritega mitmeaastased strateegilise koostöö lepingud. Sihtasutuse praegused eesmärgid ja tegevused saab integreerida 2026. aastal sõlmitavasse puuetega inimeste strateegilise partnerluse lepingusse, mis annab võimaluse viia strateegiliste eesmärkide elluviimine ja tegevuste juhtimine ning ilma täiendava vahelülita ressursside juhtimine ühte koostööraamistikku. Strateegilise partnerluse raamistik, sealhulgas tegevuste rahastamise võimalik meetodika räägitakse partneritega läbi 2025. aastal.

Eelnõu ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

5. Korralduse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja korralduse rakendamise eeldatavad tulud

Korralduse tulemusena saab Sotsiaalministeerium astuda vajalikke samme, et 2026. aastal puuetega inimeste valdkonnas sõlmitav strateegilise partnerluse leping sisaldaks siiani sihtasutuse kaudu korraldatud valdkonna toetamisega seotud tegevusi.

Sihtasutuses töötab sihtasutuse juhataja, kelle leping peale sihtasutuse likvideerimist lõpetatakse. Praeguse info kohaselt sihtasutusel muid lepingulisi suhteid alates likvideerimisest üles ei jää, mis tuleks kellegi poolt üle võtta. Samuti ei ole sihtasutusel järele jäävat kinnisvara. Tõenäoline lõpetamise järgne vara on sihtasutuse asutamisega antud sihtkapital 66 223 eurot ja võimalik 2025. aasta lõpuks akumuleeritud tuleml, millest on planeeritud katta likvideerimisega kaasnevad kulud.

Korralduse rakendamine ei too riigieelarvesse tulusid ega kulusid, sest EPI Kojale antav vara liigub sihtasutuselt üle tasuta. Likvideerimismenetlusest EPI Kojale üle antav vara on vajalik valdkonna toetamisega seotud tegevuste jätkamiseks.

6. Korralduse jõustumine

Korraldus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Sihtasutusele Eesti Puuetega Inimeste Koda.